

12.03.2024

Pormestari

25 §**Lausunto ympäristöministeriölle ja Varsinais-Suomen ELY:lle Suomen meriympäristöntila 2024 arviosta**

HEL 2023-015822 T 11 01 01

VARELY/6144/2023

Päätös

Pormestari antoi ympäristöministeriölle ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäisestä osasta, Suomen meriympäristöntila 2024, seuravan lausunnon:

Hyvän meriympäristön tilan määritelmät

Hyvän meriympäristön tilan määritelmässä esitetään ja perustellaan hyvän tilan määritelmät. Rannikkovesien osalta tulee kiinnittää huomiota siihen, ovatko indikaattoreiden tavoitetasot saavutettavissa kaupungistuneilla alueilla, joissa merialueita hyödynnetään monella tapaa eri toimintoihin. Suurten kaupunkien vaikutuksista meriluonnon tilaan tarvitaan enemmän koottua tutkimuksiin perustuvaa tietoa. Esimerkiksi rannikkokaupunkien ranta- ja vesirakentaminen vaikuttaa merenpohjan tilaan vähintäänkin paikallisesti merkittävästi. Toisaalta tulisi myös huomioida luontaisesti rehevät, sameavetiset ja matalat sisälahdet, kuten Helsingin merialueella Vanhankaupunginlahti, jonka vedenlaatuun vaikuttaa merkittävästi myös Vantaanjoen mukanaan tuoma kiintoaine- ja ravinnekuormitus. Esimerkiksi rehevöitymisen (kuvaaja 5), merenpohjan koskemattomuuden (kuvaaja 6) ja hydrografisten olosuhteiden muuttumisen (kuvaaja 7) osalta tulee yksilöidä miten tavoitetasoihin päästään kaupungistuneilla alueilla.

Kaupungeissa roskaantumisen estämiseen etsitään aktiivisesti erilaisia ratkaisuja. Kuvaaja 10 sisältää roskaantumista koskevat hyvän tilan määritelmät, mutta niissä ei suoraan huomioida meriroskaa, joka voi esiintyä vedessä kelluvana tai pohjaan vajonneena pohjaroskana. On tärkeää huomioida indikaattorina myös mereen päätynyt roska, joka voi kulkeutua pitkiäkin matkoja virtausten mukana. Sekä makroroskan että mikroroskan havainnointiin tulee kehittää tutkimusmenetelmiä ja tämän jälkeen määritellä hyvän tilan kriteeristöä kelluville ja pohjaan päätyneille roskille.

Meriluonnon tila

Meriympäristön tilaa mitataan ja kuvataan Suomen meriympäristön tila 2024 -arviossa varsin kattavasti eri ympäristömuuttujien avulla. Tila-

12.03.2024

Pormestari

---

arvio perustuu aineistoon, joka on kerätty vuosina 2017–2022. Lisäksi kansainvälisten HELCOM-indikaattorien osalta on käytetty vuosina 2016–2021 kerättyä aineistoa ja yhteistyön tuloksia. Meren tilaa kuvaavien indikaattorien määrä vaihtelee jokaista laadullista kuvaajaa kohti. Aiempaan tila-arvioon verrattaessa suurin osa meriluonnon tilaa mittaavista indikaattoreista on pysynyt ennallaan. Kokonaistilanne ei ole merkittävästi parantunut. Toisaalta meriympäristön kokonaistilanne vaikuttaa pitkällä aikavälillä olevan paranemaan päin.

Merenpohjan elinympäristöjen tilaa seurataan vesikasvillisuuden osalta rakkohaurun ja punalevien kasvusyvyyden ja siinä tapahtuneiden muutosten avulla. On tärkeää huomioida myös laajemmin vesikasvillisuuslajistossa tapahtuvat muutokset lajien lukumäärässä ja esiintyvyydessä sekä huomioida elinympäristöistä myös pehmeät pohjat, kuten rannikkoalueiden muta- ja liejupohjaiset merenlahdet, jotka ovat tärkeitä elinympäristöjä monille lajeille.

Hydrografisten muutosten osalta tila arvioidaan hyväksi Suomen merialueilla. Kaupungistuneilla alueilla rantarakentamisella, meritäytöillä, läjityksillä, laivaväylillä ja muulla merellisellä ihmistoiminnalla voi olla merkittävä ja pysyvä vaikutus merialueen tilaan. Esimerkiksi lahtialueilla veden vaihtuvuus ja virtaukset voivat pysyvästi muuttua rakentamisen seurauksena vaikuttaen kokonaisvaltaisesti meriluontoon.

Hydrografisten muutosten kohdalla raportissa on ansiokkaasti nostettu esiin se, että osa rannikkovesien luontotyypeistä, mm. monet fladat, ovat pienialaisia ja herkkiä muutoksille. On erittäin kannatettavaa, että näiden tilaa ja muuttuneisuutta arvioitaisiin tarkemmin.

Tila-arviossa tulee nostaa ilmastonmuutoksen vaikutuksen meriympäristön tilaan selkeämmin esiin. Itämerellä meriympäristön tilan muuttuminen ilmastonmuutoksen seurauksena on nähtävissä jo nyt ja se vaikuttaa kokonaisvaltaisesti Itämeren ekosysteemiin. Meriveden keskilämpötila on noussut erityisesti viime vuosikymmenten aikana, mutta viime vuosina myös poikkeukselliset lämpöaallot ovat vaikuttaneet meriluontoon mm. heikentämällä meriajokasniittyjä. Myös muiden ääri-ilmiöiden, kuten rankkasateiden ja tulvien todennäköisyys on kasvanut. Lisääntyneen sadannan myötä rannikkovesiin kohdistuu aiempaa enemmän kuormitusta, joten maalta tulevan kuormituksen hallitseminen (esim. hulevedet) on tärkeää. Lisäksi mm. jäätalvien väheneminen ja veden happamoituminen voivat vaikuttaa meriluontoon.

Suomen merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteet

Suomen meriympäristön tila 2024-arvion ympäristötavoitteita ja niiden alatavoitteita on joiltain osin päivitetty viime arviosta ja osa on kokonaan uusia. Asetetut ympäristötavoitteet ovat kunnianhimoisia ja huo-

12.03.2024

Pormestari

mioivat hyvin meriympäristön tilaan vaikuttavat tekijät, mutta niissä ei ole lainkaan huomioitu hulevesien aiheuttamaa kuormitusta rannikkoalueille. Rakennetuilta ja rakennettavilta kaupunkialueilta voi hulevesien mukana kulkeutua mereen merkittäviä määriä mm. ravinteita, kiintoainesta, roskaa ja haitallisia aineita. On tärkeää, että hulevesien laatuun ja hallintaan kiinnitetään huomiota, jotta niiden aiheuttamaa kuormitusta meriympäristöön saadaan minimoitua. Kaupunkien tiivistyessä rakentamiselle valjastetaan maaperältään aiempaa haastavampia alueita, kuten laajoja savikoita ja pilaantuneita maa-alueita, mikä väistämättä heijastuu myös syntyvien hule- ja työmaavesien laatuun.

Myös kaupunkien sekaviemäröidyt alueet sekä vanhentuva viemäröinti-infra saattavat vaikuttaa rannikkoveden tilaan paikallisesti merkittävästikin. Helsingissä on viime vuosina joillakin uimarannoilla havaittu uimavedessä kohonneita suolistoperäisten bakteerien pitoisuuksia, joiden yhdeksi syyksi on epäilty viemäriverkoston vuotoja.

Jäteveden puhdistukseen tulee jatkossakin kiinnittää huomiota, kuten alatavoitteeseen RAV-4 onkin kirjattu. Jätevesikuormitusta syntyy keskitettyjen jätevesipuhdistamoiden lisäksi merkittävästi myös haja-asutusalueen jätevesien käsittelystä. Hajajätevesien aiheuttama kuormitus ja sen vähentämisen tarpeellisuus tulisi edelleenkin huomioida ympäristötavoitteita asetettaessa.

Helsingissä on viime vuonna havaittu eräiden rantaroskaseurannassa olevien rantojen olleen aiempaa roskaisempia, vaikka yleisesti rantaroskan määrä on Suomenlahdella ja Helsingissäkin vähentynyt. ROSKAT-alatavoitteiden joukkoon on syytä kirjata tavoitteita niin meri- kuin rantaroskan määrän vähentämisen suhteen.

Ympäristötavoitteista LUVA-päätavoite koskee kalastusta ja linnustusta. Pääkaupunkiseudun merialueella on kalataloudellisesta merkittävien hauen, ahvenen ja kuhan poikastuotantoalueita, jotka ylläpitävät alueen kalakantoja. Alatavoitteiden osalta ehdotetaan lisättäväksi kaupallisten kalastuksen kannalta merkittävien poikastuotantoalueiden riittävää suojelemista ja heikentyneiden poikastuotantoalueiden ennallistamista elinkeinojen ja kalakantojen turvaamiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

12.03.2024

Pormestari

- 1 Lausuntopyyntö 15.12.2023
- 2 Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelujen ympäristönseuranta ja valvontayksikön lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö ja Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytävät Helsingin kaupungin lausuntoa Suomen meriympäristön tila 2024 -arviosta, joka muodostaa Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäisen osan. Lausunto on pyydetty antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön 15.3.2024 mennessä.

Suomen meriympäristön tila 2024-arvio on ensimmäinen osa Suomen merenhoitosuunnitelman päivitystä. Aiemmat meriympäristön tila -arviot on toteutettu vuosina 2012 ja 2018. Suomen meriympäristön tila 2024-arviossa määritellään hyvä tila, arvioidaan sen saavuttaminen sekä asetetaan ympäristötavoitteet.

Merenhoidon ympäristötavoitteita ohjaa Suomessa meristrategiadirektiivi (2008/56/EY) sekä siihen liittyvät toimeenpanosäännöt ja kansallinen lainsäädäntö. Merenhoidon tavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää meriympäristön hyvä tila rantaviivasta talousvyöhykkeen ulkorajalle asti. Tavoitteeseen pyritään merenhoitosuunnitelman avulla, joka koostuu kolmesta osasta: meriympäristön tila -arviosta, seurantaohjelmasta ja toimenpideohjelmasta.

Suomen meriympäristön tila 2024-arviossa meriympäristön tilaa kuvataan 11 laadullisella kuvaajalla, joita arvioidaan meriympäristön tilaa mittaavilla indikaattoreilla. Indikaattoreille on asetettu hyvää tilaa kuvaavat tavoitetasot. Laadulliset kuvaajat huomioivat kattavasti ja laaja-

12.03.2024

Pormestari

---

alaisesti meriympäristön tilaan vaikuttavat tekijät, kuten luonnon monimuotoisuuden, rehevöitymisen, haitalliset aineet ja roskaantumisen.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluiden ympäristöseuranta ja valvonta yksikön lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 15.12.2023
- 2 Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelujen ympäristöseuranta ja valvontayksikön lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Varsinais-Suomen elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus

12.03.2024

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 25 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

12.03.2024

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 13.03.2024.